

Any XIII

Barcelona 27 de Decembre de 1900

LA TOMASA á sos lectors

Lo sigle dinou diu — ¡Prou!
 y per segons va fugint ..
 ¡Lectors del sigle dinou
 adeu siaul ¡Felis any nou
 llegidors del sigle vintl

REGALO de PASQUAS

(INTERVIEW AB UN GALL D' INDI)

Al tornar á casa desde la Redacció la vigilia de Nadal, vaig trovar-me'l enfilat sobre 'l meu escriptori, esgratinyant ab las potas un remat de quartillas qu' allí tenia escrites... Desseguida vaig formar del gall d' indi en qüestió un concepte altament favorable... Era una bestia enlletrada, *rara avis* en un país ahont las personas si coneixen la A, es per excepció.

Y maquinalement, per alló de la forsa de la costum y sense recordarme de que las bestias d' avuy dia son mudas (lo qual es un progrés comparat ab la época del fabulista Isop) vaig dirigirli la paraula:

—¿Hola qué fem aquí?

La bestia va respondrem ab un *gloch-gloch* altament expressiu. Tant expressiu que vaig entendre desseguida 'l significat. Venia á dirme:

—Aquí m' estich, perquè m' han portat.

Y desde aquell punt, ja vam sostenir conversa tirada la bestia y jo.

*
**

—¿Y donchs, xicot? ¿De quina terra vens?

—Jo soch valenciá, aquí ahont me veu.

Ma casa era un jardí de prop Valencia

Com lo *Said* d' en Guimerá.

La meva mare era una *pava* guapa y de llustrosa ploma, qu' ara deu estar per Madrid en vigíllias de que li fassin 'ls comptes... ¡Ditxosa d' ella qu' anirà á parar als estomachs cortesans, qui sab si després de passar per la taula de 'n Silvela ó de 'n Dato!

Donchs sí, vaig neixer en l' horta de Valencia. Los meus primitius amos eran pagesos ó «llauraors». Bona gent á carta cabal.. ¡Pobrets y alegrets!

Pero allí, com aquí, es tanta la miseria que regna per causa de las cullitas dolentas y de 'ls impostos crescuts, que un día no pogueren mantenirnos á mí y als companys y se 'ns van vendre.

D' aquest punt y hora data la separació ab la meva mare y 'l resto de la familia. Del meu pare ja no 'n parlo, puig segons tinch entés van cruspise'l lo Nadal passat, que per la nostra familia es com parlar d' épocas prehistóricas.

—¿Y com ha sigut qu' has vingut fins aquí?

—Li explicaré, pero donguim avans aygua si li plau, puig estich assedegat. 'L meu últim amo m' ha tingut dos días sense humitejarme 'l bech.

Vaig treure 'l porró del armari y vaig oferirli un trago, lo qual aumentá encara sa loqüicitat.

—Si senyor va prosseguir; 'ns han portat fins aquí ab tots los medis de locomoció coneguts, comensant pe 'l més primitiu ó siga á *pata*.

Jo li prometo que si n' arplega una de las mevas, no tot serán flors y violas. Se m' hi han fet duricias, *uñes os*, ulls de poll y que sé jo quantas calamitats.

Desde Valencia nos embarcaren en partida de més de mil en un barco que no sé si 's diu 'l *Canaletas*, Allò no es viatjar com á *personas*. Concedeixo que nosaltres som una mica bestias, pero al menos haurian de tenir en consideració, que al fi tenim d' anar á parar al estómach de vostés.

Ningú va visurarnos al pujar y baixar de la nau. Allí, l' inmensa majoria 'ns vam marejar de tal manera qu' alló semblava un bescambi, porque nosaltres, si no ho sabia, també descambiém la pesseta.

Además, van embarcar junt ab los qu' estavam bons, uns quants que ja no podían ab los seus ossos. *Colerina papida, moquet, pístulas* que sé jo quantas malalties epidémicas feren presa de nosaltres... Si 'l viatge dura un día més, alló sembla una sucursal del Hospital. Aixís y tot, més d' un centenar de companys, trobaren cristiana sepultura en la panxa de 'ls dufins que seguían al barco.

—¿Y per fi arribáreu á Barcelona?

—Hi arribárem per fi ¿pero en quin estat?...

Lo que més y 'l que menos va haver de baixar del barco ab crossas ó ab camilla.

Al ser al moll, mentres 'ls nostres amos nos feyan formar, pera verificar nostra entrada triunfal en aquesta noble ciutat, várem ser passats á sach, per una colla de trinxeraires á las mateixas barbas de las autoritats.

Alguns desgraciats companys desaparequeren de la colla, arreatats prematurament per las grapas de 'ls pillets.

Per xó, no 'ls hi arrendo la ganancia als lladres. En l' estat en que 'ns trobem, constituim un veneno d' efecte segur en lloch d' un aliment.

Després, vingueren 'ls burots á fernos pagar lo dret de portas. Una pesseta per cap ¡una pesseta, nosaltres qu' a semblansa del personatge de la Teta Gallinayre

*no valém ni la pesseta
que se 'ns cobran els burots.*

Del Moll, feren via cap al passeig de la Industrias passant entre dos filas de badochs barcelonins que 'ns miravan ab ulls de gula.

—¡Ah, infelissos! pensava jo al veure que 'ls seus ulls nos seguían ávidament. Poch sabéu vosaltres lo qu' es bó. Un menescal vos aconsellaria primer un llas escorredor al coll, avans que trabar coneixensa ab nosaltres.

¡Y vosaltres se 'ns menjeu ab la vista!

La vritat, senyor, jo sempre hi sigut un gall de bon cor y hasta 'm dava pena lo pensar que anavam á ser cómplices inconscients d' un remat de desgracias.

Lo remordiment no 'm deixava viure y á tenir valor, jo crech que m' hauria tirat dintre un safreig, cossi, gibrell ó altra *eyna gallicida*.

En fi, senyor meu, per acabar, sápigam que jo y 'ls méus companys 'ns hem vist l' un darrera l' altre venuts á ciutadans honrats, y que prompte á Barcelona 's declararà una epidemia de cólera, colerina, verola y dimonis cargolats.

Nosaltres no som animals de ploma á pesar de la nostra apariencia pacífica. Som proyectils mortífers qu' estallém escampant la peste. Tot aixó, gracias al servey de reconeixements que vostés tenen y á la dessidia de las autoritats.

—¿Y donchs cóm es qu' ets aquí?... ¿Qué vens per matarme potser?

—No més li diré que soch aquí en calitat de regalo del Sr. Picó.

—Jesús, María, Joseph... Mon etern enemich... *Va de retro.*

—Prou qu' ho ha dit ell al mosso, al enviarme á vosté, — Dotze pessetas 'm costará la festa, pero aquest cop ja ha begut oli. Y parlava per vosté.

Acudits

Un pagés se trobaba en lo carrer de Sant Pau enfront la taquilla del Liceo y al veurer una munió de revenedors que venian localitats, exclamá:

—Pobre senyor *Llixou*; á la cuenta d' aquet *trayatu* no 'n té res seu, perque veig que un se li ven las *butacas*, l' altre las *cadiras*, l' altre los *banchs*. Déu está á la *última pregunta*, pobre senyor. ¡Ja 'l planyo!

*
* *

Partida de dominó... á las tantas de la nit.

—Hola, ¿que no fem cap *partideta* á tres las *dugas*?

—¿Ahont *tancas*?

—Aqui mateix; al *doble sis*.

—¿Y á com?

—*Tres dos* ó *dos una*.

—Pósaho á *dos dos* ó sigui lo *doble dos*

(Un nyébit passant per entre mitj) ¡*Passo!*

—¿Quedém donchs *doble blanca*?

—Ab *cap y cua*, sí!

—¡Entesos!

I S.

ADEU SIGLE XIX

Cent anys cabals de desoris,
de trastorns, guerras arréu,
imperant la Forsa bruta
per tot lo mon, Sigle, créu
que no 'ls tapan 'ls avensos
de la ciencia: estás ben llest.
De la Destrucció 'ls progressos
han estat lo téu pretext
per anar contra la vida
y la pau de las nacions.
Has sigut un fatal sigle
de miserias y ambicions.

Ab gas y electricitat
has il·luminat tas obras
ricas, científicament;
socialment, rüins y pobras.

Sigle de las Llums te deya
la Humanitat, per costum;
pró, lo qu' es per ta conducta
has estat, Sigle, molt *lum*.

La mort téva es lo desitj
universal; te soch franch:
al téu fill de mala sanch
no 'l podré veure ¡ni mitj!

J. BARBANY.

— Gracias, fill meu, mil gracias per las tevas revelacions.

Y en pago d' haverme salvat la vida, vaig perdonarli al gall d' indi la seva.

Però si per Cap d' any ó 'ls Reys está curat de la verola qu' arrossega, farà cap á la cassola.

RAMÓN BERENGUER.

Refrans adobats

Qui al cel escup... s' escup la cara.

Deu tanca una porta... perque la corrent encostipa.

Cada hú es com Déu l' ha *fét*... y molts jugan á *pupút*.

A voltas, un pensa senyarse... y s' embruta la cara, de fum d' estampa.

Més prompte 's trova un embustero... qu' un bitllet de cinquanta pessetas.

Hi ha ulls que s' enamoran... d' un sach de castanyas.

Qui va ab un coix... ja pot dir que no va sol.

Qui fa un cove... ab algo s' ocupa.

Cada casa es un mon... y la famella es la mona.

Qui tira pedretas... pot trancar un vidre.

El pá, pá; y el vi... se n' ha perdut la mena.

A la terra de 'ls cegos... no 's gasta petroli.

ABELARDO COMA.

IDIOMAS

ITALIÁ

Don Saldoni no barrini,
y no entoni ni combini.

—Vosté mani; don Antoni...
quánt camini no esta!oni

INGLÈS

¿Es que vol mel don Manel?
si ha tussit, mamis el dit,
arròpis, fiquis al llit...

ó munti un caball en pé!

RÜS

Fará un fatt forta espifida;
y ab son buf fa forsa fastich
un flux fardassa fantástich
fent forsas per fer picada

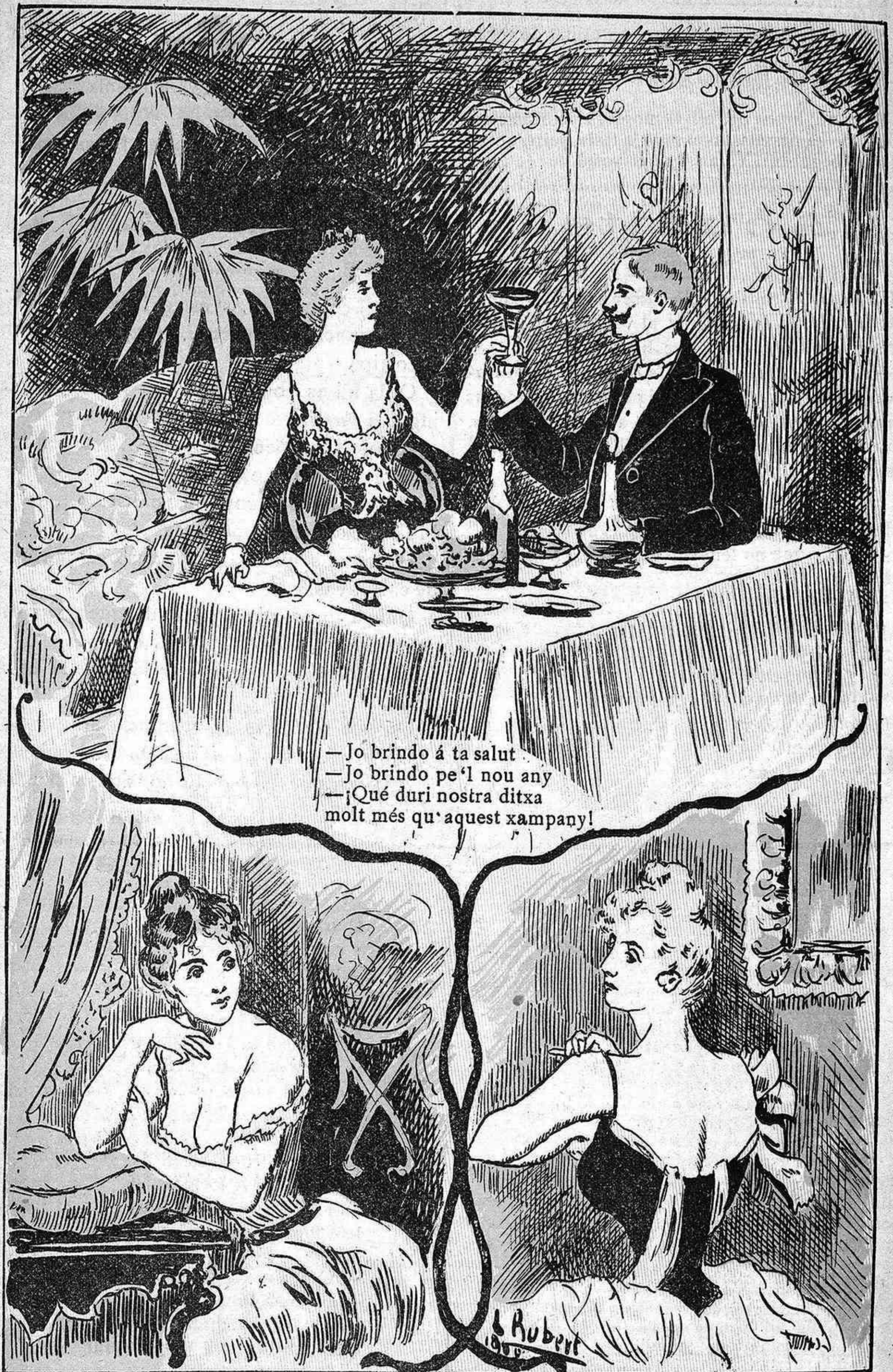
CHINO

—Quina son que tinch Bonnin!

—Tinch un trench y m' han fet sanch

—Surt un cranch de dins del fench
quánt ab un jonch viñch venint

EN PEPET

— Jo brindo á ta salut
— Jo brindo pe'l nou any
— ¡Qué duri nostra ditxa
molt més qu'aquest xampany!

CARA

La donzelleta Violant
m'agrada molt per devant.

CREU

Pro la Julia retretxera
m'agrada més per darrera.

REGORTS DE NADAL

Entre la polla d'Indias
y l'altra *polla*
¿quina, lector pendrías
que't fès forrolla?

—¿Preguntas quina?...
Primer la *polla* humana....
luego... la d'Indias!

LA NIT DE NUVIS⁽¹⁾

(Revelacions d' una ingènua)

(CONCLUSIÓ)

Per fi vàm despertarnos. Lo sol del novell día entraba al dormitori, omplintlo de claror; mostrant en nostres rostros de palidés de cera la joya y 'ls excessos d' aquella nit d' amor.

Allí, demunt la taula del *secrèter* Lluís quinze, un escampall 's veyia de fulls de paper blanch, ahont la *cortesana* ab má nerviosa havia deixat trossos de vida y llàgrimas de sanch.

Al moviment q e feya, pera del llit anàrmen, va correspondre ella ab dolorit sospir
—No encara, amor,—va dirme—¡Mitj hora!... ¡Sols mitj-
¡Bé massa temps que 't queda, després, pera fugir!-hora!

D' aquesta «nit de nuvis» (per mí la memorable) ja sempre haig de guardarne lo mes hermós recort. Ja sé, amor meu, que 't pesa l' estar entre mos brassos, mes sápigas y entengas que lo meu cór no ha mort.

—Oh Emilia, no t' ho creguis; del teu costat m' emporto la sensació dolcíssima d' aquesta hermosa nit y creu qu' ab tota l' ànima lamento, pobre amiga, l' haver d' abandonar-te aixis tant... deneguit.

Negocis imperiosos reclaman ma presencia y dech tornarmen prompte á la comtal ciutat,
—Si ab tu, amor, me volguéssis, ¡qué 'n fora de felissa!
—Jo ho sento molt Emilia, pro aixó es un disbarat!

T' explicaré la cosa... Jo visch ab una tía que 'm té promés quan mori, instituhirme hereu. La tía, per furiosa s' assembla á una lleona... ¡vigila ma conducta y tots mos passos veu!

Si tu ab mí te 'n vinguéssis, diguem, com á... *romanso*, lo temps li faltaria per trèurem al carré... ¡No més fóra possible seguir tots dos aymantnos, si fóssis tu ma esposa, com compta la Mercé.

—¡Casemnos donchs!... Jo 't juro que si al altar me portas y lo teu nom me donas, cubrint mon deshonor seré la teva esclava, viuré per estimarte, hi haurá en mí dos carinyos, la gratitut y amor!

Poch sabs tu, vida meva, l' inmens tresor d' afecte que guarda un cór de dona, que igual com jo ha caygut, si troba una má noble que d' entre 'l llot l' aixeca... Casemnos, y 't prometo ma eterna gratitut.

—Emilia, es impossible. La societat té trabas y pobre del que intenta trencar la seva lley. A més de aixó, la tía té un nas que tot ho ensuma y fóra per ta culpa, perdut sense remey.

Y ella plorá... Trencada ja sa ilusió darrera: veyent fondres lo somni forjat feya un instant,

com altra Magdalena, al coll se m' abressaba en tant qu' á mas orelles anava murmurant:

—Ja ho veig, ja ho veig, videta,... Ja ho veig y me 'n-
qu' es impossible y vana la meva redempció. -convenso
Lo mon es implacable, tractanse de nosaltras,
¡la pobra que rellisca no troba aturadó!

Vé ten, donchs quan tu vulguis; vésten enhorabona, mentres que jo segueixo mon esgarriat camí...
No més de tu desitjo, tant sols de tu suplico,
qu' al sé á la «nit de nuvis» pensis un xich ab mí.

Y á la Mercé; á l' amiga que tant mon cor estima, 't prego que li diguis qu' ab goig he devorat las sevas «confidencias» y estich molt satisfeta d' havermeenviat un propi, tan guapo y ben plantat.

Per més—pots afegirli—que tot lo que m' esplica, de sobras ja ho sabia, avans qu' ella ho sabés...
Las nits de nuvia mevas, 's comptan per cèntenas y l' agre-dols misteri ja no m' amaga res.

No mes, qu' aixis com ella, sortosa y benhaurada, mostrar pot cara á cara la seva ditxa al món, jo tinch de amagar trista los meus amors en l' ombra puig fills de la mentida y del oprobí són.

Per fi, ja que ma amiga la relació m' envia de 'ls seus goigs y venturas en la primera nit, jo vull á sa finesa tornar correspondencia y aixis, fésme l' obsequi de durli aqueix escrit.

En ell veurá 'l compendi de ma agitada vida de des que en lo colegi nos várem separar...
Aqui, á la Mercé esplico del modo que vaig caure y com la passió boja un jorn mē va temptar.

«Memorias» poden dirse las mevas, d' una dona que com la Magdalena pecá d' excés d' amor. La historia de ma falta aqui va, relatada igual que la diria devant d' un confessor.

Sigáu, donchs, tú y ma amiga, de mon pecat los jutjes Llegiu ab indulgencia tot lo que aqui trovéu y sápigas jo un día, que tu y la meva amiga, mas confessions llegidas, de cór me perdoneu.. —

Després va tenir lloch la despedida
¡despedida eloqüent!
puig que deixí en sos brassos mitja vida
ab dols arrobament...
Per fi, fugint d' aquella hermosa dona,
vaig pujar al carril y... ¡á Barcelona!

M. RIUSECH.

NOTA.— La setmana entrant comensarém á publicar LA CAYGUDA!... (Confessions d' una «corrida»).

FI DE SIGLE

SIGLE més carregat de fums que aquest de las Llums que ja s'apaga, no crech que n' hagi passat cap per las baquetas del Temps, d' ensá que existeix aquet mon de monas.

Ja de petit, movía rahons á tot bitxo vivent; y, valentse del séu agent ó corresponsal, 'l pinxo Napoleó, lo Deu Marte de la Historia moderna (de trista memoria), atropellaba als petits y volía ensenyorirse de tot lo que no era séu, per dret de conquista, no deixant viure ab pau ni tranquilitat á cap país manso v d' estar per casa.

Revoluciona: i fins á la quinta-essencia, la qüestió del sigle, ja de mitja edat per amunt sigué arrastrarse per barrícadas fent foch y fum á lo existent, prometéntselas molt felissas. pero anant sempre d' Herodes á Pilat, enderrocant tronos que l' han fet anar sempre tronat y cridant casi per tot arréu, en aquet mon y al altre: «¡Viva la República!»

¡Quantas baixesas ha comés aquet beneyt de sigle, darrera de son ideal «Llibertat y Fraternitat», que no ha lograt may! ¡Quanta miseria ha passat alimentantse d' esperansas may realizadas, somiant una Pau universal. . qu' es com si hagués somiat truytas!

La ditxosa Política en totas las Nacions del Univers civilisat ha sigut la pesta que ha infestat, durant tot lo sigle que se 'n vá á fer malvas, totas las oposicions y criteris dels grans homes del sigle, que en compte de donar llum han donat fum á tots 'ls pobles, matant la Fé en las ideas, la Esperansa en la regeneració social y la Caritat de las grans potencias.

¡Si n' ha derramat de sang, com si fós aygua, per la defensa de las Patrias abandonadas á mercé de la malehida Forsa brutal!

¡Si n' han ocorregut en lo transcurs d' aquet vil sigle de trastorns y catástrofes nacionals, per culpa d' aqueix deliri de feros destruhir mútuament!

En la invenció de poderosos elements de destrucció y de maravellosas aplicacions científicas encaminadas á precipitar la *debácle* dels Estats constituïts, es en lo que s' ha fet celeberrim lo sigle que fá ayguas mala negada fássi convertint á la ciencia en instrument criminal, en assessina de la Humanitat.

Fins cap á sas vellesas, lluny d' arrepentirse del dany irreparable que ha ocasionat á la Etat moderna, instigat per las malas passions que han niuhat en son interior, sense amor á la camisa que porta, deixa abandonat á las grapas de la nació que sinte-

tisa la Forsa bruta que 'ls deya, á n' el poble que simbolisa la Honradés y la Moralitat social trepitjadas.

Quins cárrechs tant tremendos ha de ferli la Historia á n' aquet bandido de sigle que tant s' ha engalanat ab lo sobrenom de *Sigle de las Llums*!

Quant més hauría valgut que en lloch d' haver il·luminat al mon ab aquell far de l' altra part de mon que ostenta aquell irrisori lema «La Llibertat il·luminant al Mon», ens haguéssim quedat tot lo Sigle de las Llums á las foscas!

PEPET DEL CARRIL.

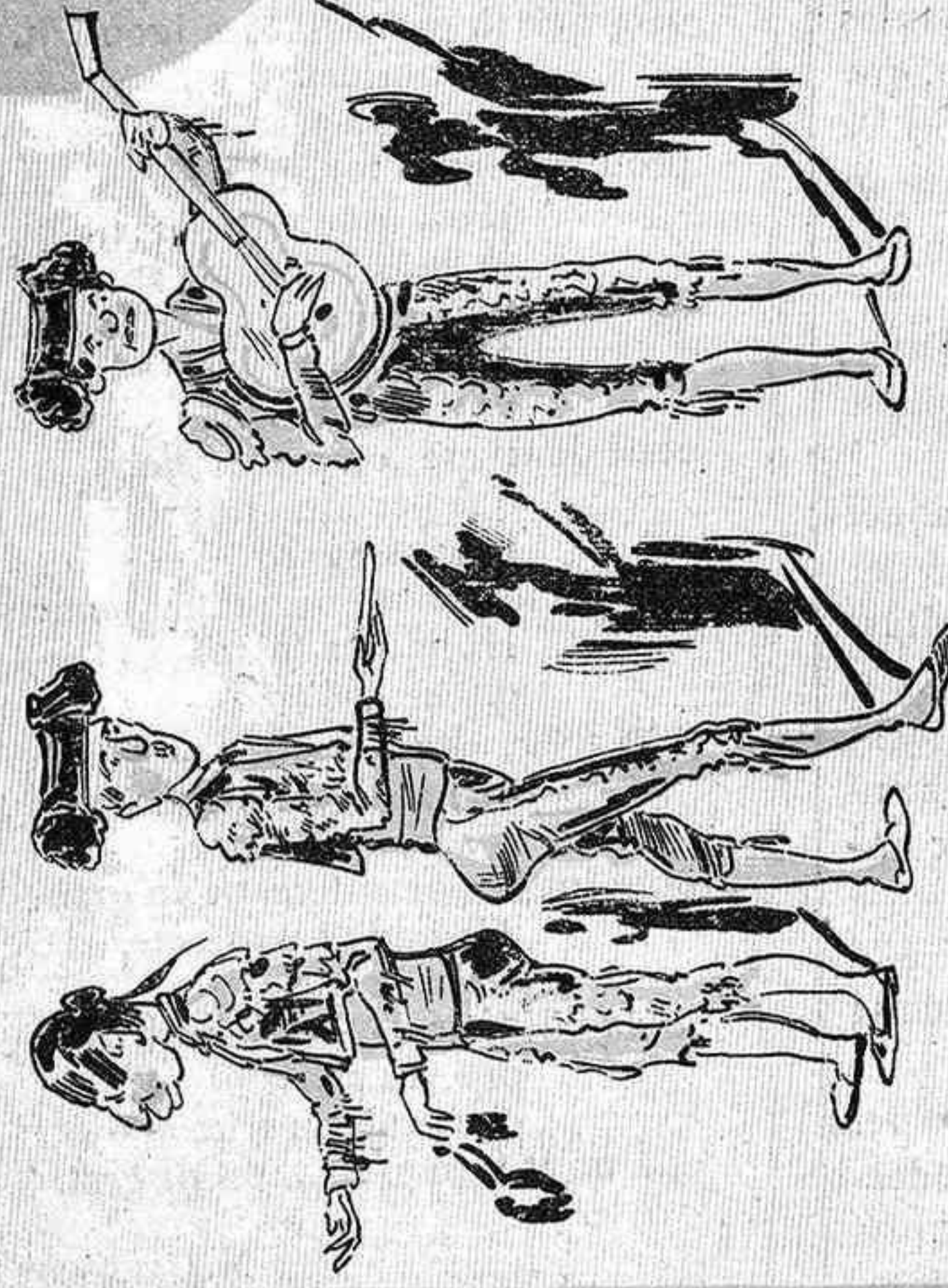
AL AMICH

J. CASTELLET Y PONT (1)

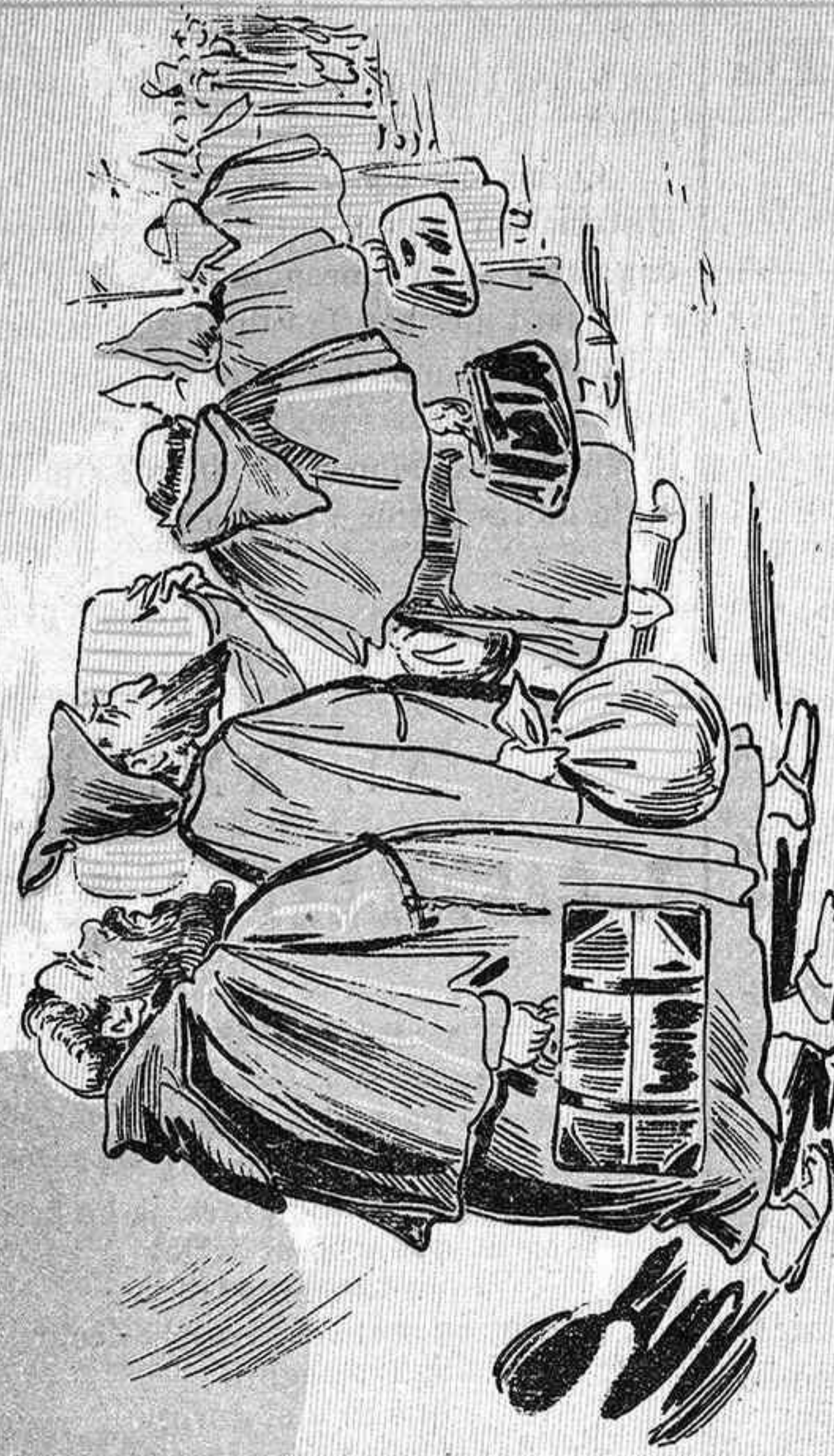
Fer passá un duro...
 ¡vaya un apuro!
 Si es *sevillano*, molt mes, ja ho crech;
 pro com al dartel
 no vas mirartel?
 ¿es qu' en moneda resultas llech?
 Ja t' asseguro
 que tú y el duro,
 sou dugas *pessas* com moltas n' hi han:
 Aquell no passa,
 mentres per massa
 veig que tú passas... com ignorant.
 Ja considero
 ton desespero,
 prou me figuro ton malestar,
 pro á mon entendre,
 tú deus compendre
 que 'l que va dartel be 'l feu passar.
 Mes, no barrinis,
 ni t' amohinis,
 cessi desd' are ton greu fatich,
 que per 'quest duro,
 jo t' asseguro
 que puch donarte un remey bonicis,
 Hi ha una fulana
 qu' es *sevillano*,
 y 'ls seus *patricis* li agradan tan,
 que molt s' engresca
 si algun ne pesca,
 puig los hi porta un carinyo gran.
 Tingahi tu un tracte,
 y aixis al acte
 lo *nap* de marras fas passá ab gust:
 pro ves alerta
 que sent experta,
 ella no 't fassi passá... un disgust.

M. CARBÓ D' ALSINA.

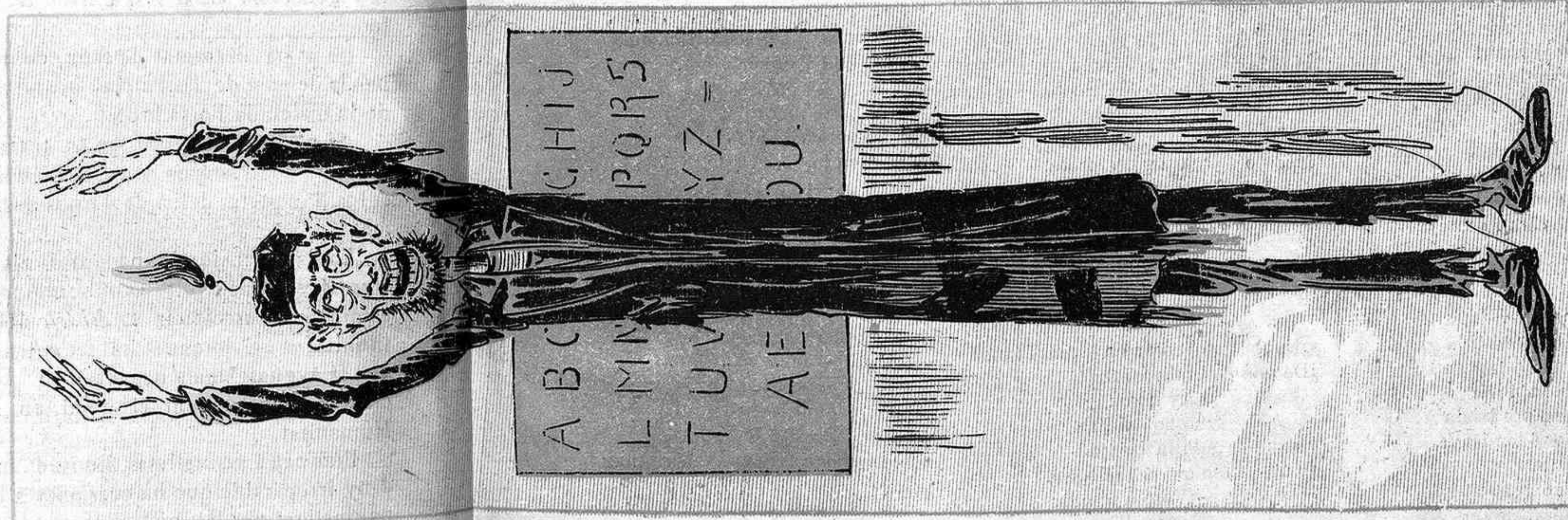
(1) Vegis el número anterior d' aquest Periódich.

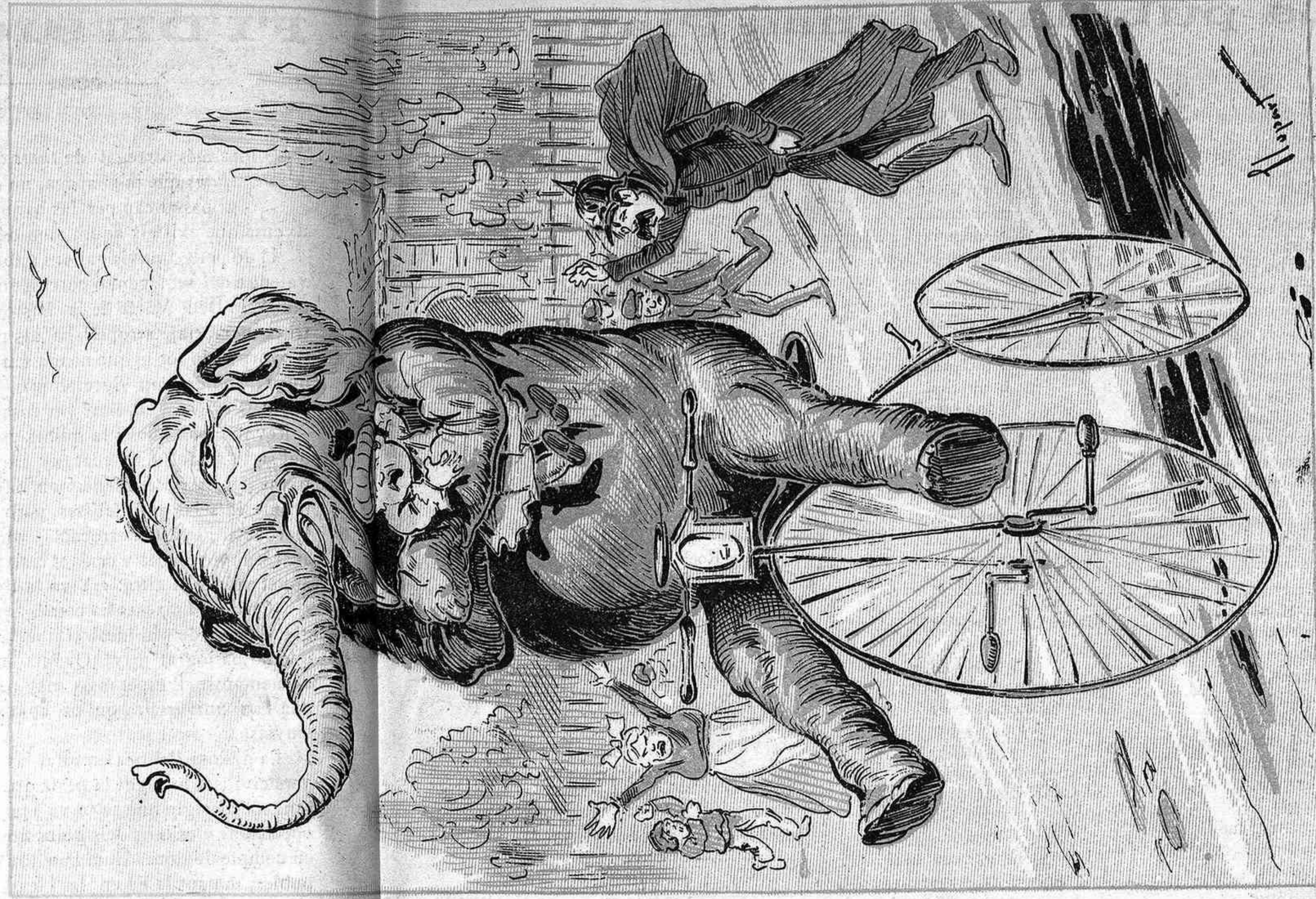
S' ha decidit que desde primer d' any es tirin á terra totas las plassas de toros de la Peninsula. Els pobres to- reros no tindran altre remey que demanar caritat.

El día 28 d'aquest mes sortiran d' Espanya totas las comunitats de frates en busca de millor clima.

El ministre del ram ha ordenat que siguin pagats immediatament tots els atrassos als mestres d'estudi.

Montat en una bicicleta, l' Avi del Parca ha desaparecut d' aquells jardins seqüestrant á una infelís criatura de vintydos mesos. La desconsolada familia donarà las gracias y una gratificació al que la pugui portar á la mare de las didas del carrer Vermell, número norantasis, segon pis.

La pubilla del mas Plana

LEMA:

Jove, rica
molt bonica,
tant, tant y ¿á mi me la dan?
¡Tantarantan!

I

L' hereu Plana així 'm parlá
un vespre avans de sopá;

—«Mira Roch,
per tú soch

y seré sempre un amich;
tú ja sabs que jo só rich
y ma filla
n' es pubilla.

Sé que d' ella estás prendat
y sens fer cap disbarat

jo t' auguro
y asseguro

que serás lo seu marit
si l' estimas ab dalit.

Som á Nadal
ab un salt.

Donchs, ans de Pasqua granada
ella ab tú será casada,

prometent
formalment

tení 'l secret ben guardat
sense fer publicitat.»—

Com badoch,
pobre Roch,

vaig quedar mitj esblaymat
al sentirm' aquell ruixat.

Vaig sopá,
pero ¡cá!

Ni tampoch lo menjar moll
podia pasarm' pel coll.

Cap al llit
ab neguit...

Pero ¡cá! ¡vátua 'l mon!
no podia trencá 'l son

tot pensant
y rumiant

y preguntantme entre mí
abrassat ab lo coixí:

—Jove, rica,
molt bonica

tant, tant y ¿á mi me la dan?
...¡Tantarantán!»

II

La pubilla del mas Plana
fá temps que ha perdut la gana.

¿Qué ho farà?
¿Qué tindrà?

sempre sola, sempre trista
sempre á terra té la vista.

Qui la veu
li sab greu

y qui está enterat de tot

assegura qu' un xicot
molt truán

y elegant,

hereu d' una gran persona
que vivía á Barcelona,

tot cassant
pel voltant

de la masía d' en Plana,
la va veurer tan galana

la pubilla,
y tan senzilla,

que al moment s' en va prendá
y ella d' ell, ¡aixó es molt clá!

Als dos mesos,
ja promesos,

la pubilla sempre reya
quant lo seu promés la veyá

y jugava
y saltava.

Més un día de Juliol,
día hermós, d' espléndit sol,

en Feliu,
qu' es molt viu

per allá á entrada de foch
los vegé sortint d' un bosch,

molt solets
y juntets.

Ell tenintla agafadeta
ella séria y molt rojeta

fentne vía
á la masía.

Al poch temps... ¡taralarat!
lo promés s' ha evaporat.

¡Qu' es estrany!
¡Desengany!!

¡D' allavoras no té gana
la pubilla del mas Plana!

D' aixó en Roch,
com un soch

no 'n sab pas ni poch ni gota,
més no obstant 's destarota:

—Jove, rica,
molt bonica,

tant, tant y ¿á mi me la dan?
¡Tantarantán!

III

—¿Donchs qué passa en lo mas Plana?
¿De qué ve tanta jarana?

—Ay hereu
¿no ho sabéu?

Es que la pubilla 's casa
ab un mosso qu' es molt ase.

—¡Voto á n' ell!
¿Es aquell?

que va tant encararát
¡prou que 's veu que l' han mudat!

¿Y qué fem?

—Esperém

que la novia estiga llesta
per doná comens la festa.

—¡Ay, correu!!

¡Válgans Deu!!

¡Verge Santa! ¡Quín esglay!

¡La pubilla té un desmay!

—¡Ay carat

¿Cóm ha estat?—

Tota la gent de la casa
xiuxiuheja y 's don' brasa.

Un de sol

com mussol,

no 's mou pas d' allí assegut.

¡Es en Roch que resta mut!

Tot mirant

va rumiant.

L' hereu Plana está tot groch.

—¿Donchs qué passa?— diu en Roch

ja fa un quart

y es fa tart...

—No passis gens d' inquietut.

—Voto al món ¿de qué ha vingut?

—Esperém,

ja veurém.

La gent corre amunt y avall
trotant pitjor que un caball.

Tot corrent,

van rihent.

—Y donchs, ¿qué passa Ramona?

—Que sigui l' enhorabona.

La pubilla

té una filla

molt rosseta y bonicoya.

Ja us dich jo, Roch ¡quina joya!

—¡Ay jo 't tocht!

—diu en Roch.—

¡Aixó ja de mida passa!

Jo no faig papers d' estrassa.

M' en desdich

¡Jo 't reflieh!

ara si que ho veig ben clá.

Vet' aquí perquè... ca... cá!...

Jove, rica,

molt bonica

tant, tant, y ¿á tú te la donan?

ja ho veig clar... ¡Roch, t'ensarronan

I. SOLER.

LA TOMASA
IGNOGENTS

Desesperació de molts que no han trobat ni 'ls mils á la llista de la Loteria.

Casi tots els jugadors es quedan ab un pam de nas y els que tréuhen la *grossa*, moltes vegadas fan cap á la bojeria. Lo millor, donchs, es no jugar.

LA ÚLTIMA

Y ara va de serio;

L' empresa del «Teatro Lirich Catalá» qu' está apunt d' obrir sas portas en lo Teatro del Tivoli, té en cartera 33 sarsuelas, entre ellas més de 30 novas, lo qual fa augurar que la temporada será brillantíssima.

Entre 'ls autors de 'ls llibrets hi figuran las millors firmas de la literatura catalana com son la de 'ls senyors Ru-siñol, Iglesias, Jascinto Verdaguer, Apeles Mestres, Jordá, J. Llopart, Marquina, E. Vilanova, Capdevila, Orpinell, Monegal, J. Castellet, Gual, Busquets, Guasch, Escriu, Lapeira, Folch y Torres, Agulló, Mora y Fuentes.

Han escrit música als llibres citats, los mestres Morera, Gay, Vives, Lapeira, Granados, Massó, Oró, Esquerrá, Bartolí, Borrás de Palau, Rodas, R. Blay y Ferrán.

Aixís donchs, pit y amunt. Veyám si d' una vegada 's fonamenta sólidament lo teatro lirich de la terra.

COINCIDENCIA

Passava pel teu costat
un dia que anavas sola
y un xicot molt descarat,
mirant el teu pentinat
va dir: ¡quin cap d' *escarola*.

Parlant de tu l' altre dia,
ab aquell jove alt y magre
que temps enrera 't volia,
diu que 't quedarás per tia
donchs fas cara de *vinagre*.

Y per forte més dolenta
als meus ulls deya el panoli,
que 'ts xerrayre, poch decenta
y que ta cara es lluhenta,
com si fos untada ab *oli*.

Sé en cambi, hermosa Maria,
un que 't professa amor tal
que ab tu pensa nit y dia
fins quan dorm ab tu somnia,
tot perque tens molta *sal*.

Si bé bastant et transforman,
las opinions de 'ls qu' he dit,
tal coincidencia forman
que ab tot lo que de tu informan...
¡m' hi ha per fé un gran *amant*!

B. RAMÉNTOL.

¡NADAL!

MONOLECH D' UN TRONAT

¡Vaja, ja 'l tenim aquí!
Diu lo ditxo:—*Per Nadal
cada ovella al seu corral*.
Qui tinga corral, prou, si
Aixó de *corral* vol di,
que cada hu en sa caseta
ab la dona y quitxalleta
y altres membres de familia,
com la diada ho concilia,
un s' hi estigui ab feyna feta.

Y allí ab lo gall y 'ls capons,
vi ranci, ho:regos, crema,
confitura, peras, yema,
bonas neulas y turrans,
tot en pau, sense rahons
sens gota de malhumor
y sens sombra de rencor
que tota ditxa malogra;
fins en tal dia la sogra
'ns fa caricias d' amor.

¡Quin quadro mes plé de llum!
¡Quin quadro mes amorós!
¡Qué bonich! ¡qué grat! ¡qué hermós!
¡Oh benchida costum!
A la llum d' un quinqué ab fum
tots los tens formant rodona
al voltant de la fogona,
contant quientos als petits,

y mirantse amorosits
pares, fills, gèrmans y dona.

Ningú es nota discordant.
Ningú en rés mostra recel...
Vaja, ja está dit, un cel
sense núvols, pur, brillant.
Y quan arriba l' instant
de cada hu marxá al llit,
al donars' la bona nit,
dirse alló que 's diu ab fé:
—Deu vulga 'l Nadal que ve,
trobarnos junts sens neguit.

Aixó es Nadal de ...*Na-a-dal*.
Mes lo pobre com jo, pobre
que no pot treures de sobre
aquesta *pega* fatal,
lo ser *Nad. l* tan me val
com si fossim *baix* ¡oh, sí!
¡Qu' haig de fer ¡pobre de mí!
¿sense gall, sense turrans,
y 'l qu' es més, sens dinerons
ni d' ahont me pugan vení?

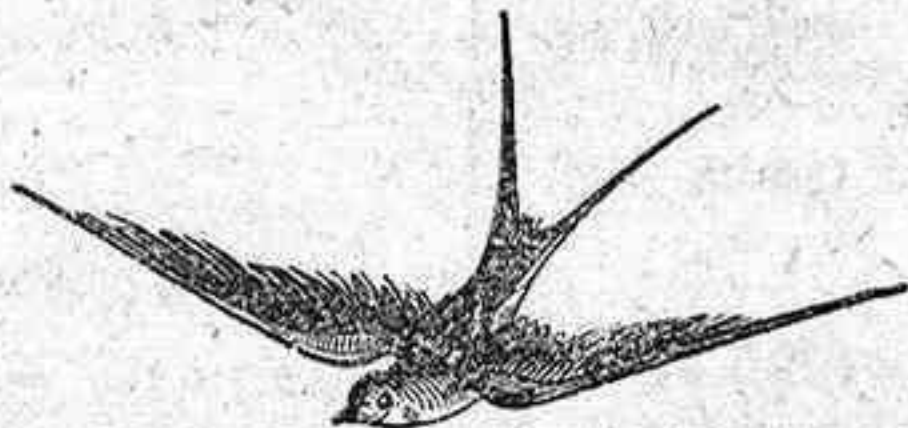
Ningú per Nadal escapa
de compra capó ó pollastre.
¡Passarse sens ell! ¡que diastre!
hi ha qui s' empenya la capa
perqué aixís pollastre atrapa:

es la costum jo 't refum!
¡malvinatje la costum!
Jo la capa no la empenyo
perqué no 'n tinch ¡quin dissenyo!
¡Soch un quadro sense llum!

Soch un quadro mal penjat
en un recó de paret:
no tinch res, no mes tinch fret
y 'l pantalón estripat.
Estich pelat, tan pelat
com los arbres del passeig.
Cada dia més m' hi veig.
Més som Nadal, y ab treball
ó sens treball, tindré gall;
tenirne, no 'm don marceig.

Ja ho tinch pensat, y ho faré.
Sent de *clach* entro al Liceo
(cosa per mi de recreo)
al vespre donchs, hi aniré,
y allí mateix soparé...
Tindrè gall, ho dich formal,
sense que 'm costi ni un ral.
Lo primer *gall* del tenor
ó la tiple, sens temor
me 'l menjo y... ja he fet Nadal!

LLUIS MILLÀ

Se 'ns ha participat, si be ab molt misteri, que 'n Sempau, jove d' ideas adelantadas, y quials ideas, pistola en mà, tothom recorda y coneix, està pròxim a ingressar en la comunitat del monastir de Montserrat com a frare llech.

Per fi s' ha convenut lo jove aludit, que las ideas ultraradicals y anti-religiosas están ja manadas retirar y que aquí no hi há més Deu ni més amo que 'l Sagrat Cor de Jesús.

Celebrém la conversió
y per més que ns en fém creus,
¡que serveixi com exemple
als que pensan ab los peus!

Tenim noticias de que s' ha constituït «La Lliga de la templansa espanyola», contra l' abús del vi y dels licors espirituosos.

Molt llarch nos sembla 'l titol per una societat formal puig si bé en francés «le nom ne fait la chose», en esp. nyol sol ocurrir tot lo contrari.

De totas manéras, molt cal esperar de las dignísimas personalitats que forman la Junta de la Lliga contra l' *mam*, per sas reconegudas dots de sobrietat y templansa.

A Madrit presideix la Junta Central lo Sr. Primo de Rivera; y en Mataix, l' ex-secretari d' en Polavieja, fa de *idem* de la Lliga.

La Delegació de Barcelona está presidida per D. Daniel Ortiz, y fa de Secretari lo Sr. Samaranch.

Un autor, *ex-plagiari*, veyent que no ha pogut ser profeta en sa patria, ha emigrat al extranger.

Actualment s' troba a Wiesbaden prenent las ayguas, y allí ha trobat coneixensa ab lo famós autor noruech Ibsen.

Los dos genis del Nort y del Mitj-día s' han acullit fraternalment y han decidit en lo successiu treballar en col·laboració.

De las resultas, en lo teatro de Cristiania s' estrenará molt prompte «La tornada d' en Garrofa» traduït al neurech y en cambi en lo teatro Principal de Gracia s' donará en breu la primera audició de «Un eneuigo del pueblo» ab música del mestre Morera y ballables de la Srta. Pauleta Pamies.

Ha sigut concedida pe'l govern alemany la creu del Aguila negra al director de «Catalunya artistica» senyor Ayné Rabell, en premi de sos valiosos treballs literaris, que traduïts primorosament en llengua teutona, acaba de publicar l' editor de Francfort Mr. Jomen Phot.

Celebrém tal distinció que recau en un meritísim cultivador de la llengua catalana.

Demá tindrà lloch en l' elegant teatro de lo Niu Guerrer la primera y única representació de *Lohengrin* pe'l tenor Sr. Palet que galantment s' ha oferit a desempenyar lo protagonista. La part de Elsa está confiada a la notable actriu del teatro de Romea Sra. Monner que, aficionadíssima a l' ópera italiana, en obsequi al Niu Guerrer desempenyarà de la manera qu' ella sab ferho, la interessant protagonista del drama wagneriá.

Lo mestre Sr. Millet dirigirà l' obra y la massa coral será la del «Patronato Obrero» que s' ha ofert galantment a péndrehi part per simpatía als trempats guerrers.

Augurém que 'l «Lohengrin» d' aquesta societat será un éxit.

Persona que tingué ocasió de véureho durant una breu estada a la cort, 'ns assegura que 'l comte de las Almenas y en Primo de Rivera ara están a partir un pinyó.

¡Fins dju que se 'ls ha vist una porció de vegadas en lo restaurant de Lhardy, esmorsant mano a mano.

Sempre ho vaig dir que las épicas disenssions entre 'l comte y 'l general acabarian en punta.

Encara vull veure que temps a venir, sostindrán tots dos prohoms un *romanso* en comandita.

Dí s' enrera, va sortir per primera y única vegada (segons deya) un periódich titulat «La Pedregada» qu' ab tota la mala sombra d' aquest món buscava bronca a tot bitxo vivent, fentse digne de que 'l fusellin perque sense respecte ni miraments atacava reputacions y tirava per terra prestigis sólidament fonamentats.

En nóm de la eivilisació, en nóm de la urbanitat, y fins en nóm de la justícia y del dret demaném, units a tots 'ls intellectuals barcelonins, que s' suprimeixi «La Pedregada» per ordre gubernativa, si acás intenta tornar a surtir.

Per si l' autoritat no sab lo nóm dels redactors de l' esmentat periódich, los senyalém ab lo dit a la execració pública.

En Doys l' escriu en estil *xirigòtich* y l' Oliva lo tradueix en *romance vulgar*.

D' alguns rasgos verdaderament altruistas hém de donar compte, rasgos que s' han demostrat ab mo iu del fi de sigle.

Lo Sindicat de prestamistas barcelonins ha acordat per sis vots de majoria perdonar los préstamos que s' fassin durant lo mes de Janer a personas verdaderament necessitadas.

Los forners y carnicers fusionats están estudiant la manera de dar lo pá y la carn ab una rebaixa de trenta per cent sobre 'ls preus actuals, desde principis d' any nou.

Una persona caritativa qu' amaga 'l nom ha escrit a un periódich oferint costejar lloguer y robas a totas las viudas y orfens qu' estigan en verdadera necessitat.

Finalment, un opulent banquer barceloní qual fortuna passa de cent millons de pessetas, ha ofert regalar aquesta a la ciutat a cambi de que un cop difunt, se sepulti son cos en la catedral y se li aixequi una estàtua dalt del Tibi dabo.

Si aquestos son vritat
que ho serán, no sent mentida,
es cosa de desitjar
que vinguin molts fins de sigle.

LA TOMASA

